

SLOVENSKI NAROD.

ješča več dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolnil se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uradništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritliju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnino, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

V zmisu §. 17. društvenih pravil se sklicuje

občni zbor

delenjskega društva

Narodne tiskarne na dan 25. maja 1905

ob 6. uri zvečer

v prostorih Narodne tiskarne.

Dnevni red:

- Poročilo predsednikovo.
- Bilanca Narodne tiskarne za I. 1904.
- Nasvet upravnega odbora o izplačevanju dividende.
- Volitev pregledovalcev računov.
- Premembra pravil. (§ 17. se spremeni tako, da se novi občni zbor, ako prvi ni sklepčen, vrši takoj eno uro pozneje brez ozira na število navzočih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov. — § 21. se spremeni tako, da zapisnik seje podpisuta predsednik in zapisnik.)
- Posamezni nasveti.

Opomnja: § 16. Kdor boče na občnem zboru glasovati, mora svoje občnice vsaj pet dni pred občnim zborom vložiti v društveno blagajnico.

Upravni odbor Narodne tiskarne.

Klerikalci in vseučilišče.

I

Usoda slovenskega vseučilišča pride že v nekaterih tednih v oddočilni stadij in tedaj se odloči, ali se vsaj deloma uresniči ta naša vroča želja in nujna potreba, ali pa se zopet za tako desetletje že ne še za dle, pahne z dnevnega reda. Odvisno je to od slovenskih klerikalcev, edino in izključno od slovenskih klerikalcev.

Več kot 10 let se slovenski klerikalci niso menili za slovensko vseučilišče in so v tistih časih imeli samo ironične opazke za prizadevanje slovenskih liberalcev, da se v slovenski narodni program

sprejme zahteva o slovenskem vseučilišču. Ironične opazke ali očitno nasprotovanje.

Raščinajoc z dejanskimi razmerami in uvažujoc, da naj se skuša pridobiti vsej to, kar je najnujejo potrebno in načiglje uresničiti, so sedaj slovenski liberalci osredotočili svoje prizadevanje na pridobitev pravne akademije. Zlasti se je tedaj dr. Ferjančič trudil na vse načine v državnem zboru, v spomenicah, na shodih in v časopisu, da je propagiral to idejo, pridobil zanje javno mnenje in pripravljal tla njenemu uresničenju.

Takratna vlada je slovenski pravni akademiji načeloma nasprotovala, češ, da je učna uprava principijalno proti ustanovitvi posameznih fakultet, proti akademijam za posamezne stroke in da bo ustanovljala samo še popolna vseučilišče. Vlada je toliko laglje zavračala slovensko zahtevo, ker je videla, da se klerikalci zanje čisto nič ne ogrevajo, da klerikalci ne zahtevajo slovenske pravne akademije v Ljubljani, marveč katoliško vseučilišče v Solnogradu. Takratni šef Missia je vladu po svojih močeh še podpihal in Missia je bil tudi vzrok sramotne vloge, ki jo je glede slovenske visoke šole igrala slovenska duhovščina na prvem katoliškem shodu.

Za časa nemške revolucije proti Badenijevi vladi, ko so nemški profesori roko v roki z zapitim nemškimi burši izganjali slovenske visokošolce z dunajskega in z graškega vseučilišča, ko so te univerze prenehale biti avstrijska javna učilišča in postale nemškonacionalni zavodi, kjer se slovenski dijaki samo trpe kot neljubi gostje, tedaj je zavrela po Slovenskem in ves narod je kakor iz enega grla zaoril: dajte nam slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Slovenski liberalci so takrat klerikalce prisilili, da so spremenili svoje stališče in se načeloma zavzeli za časa nemške revolucije proti Badenijevi vladi, ko so nemški profesori roko v roki z zapitim nemškimi burši izganjali slovenske visokošolce z dunajskega in z graškega vseučilišča, ko so te univerze prenehale biti avstrijska javna učilišča in postale nemškonacionalni zavodi, kjer se slovenski dijaki samo trpe kot neljubi gostje, tedaj je zavrela po Slovenskem in ves narod je kakor iz enega grla zaoril: dajte nam slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Slovenski liberalci so takrat klerikalce prisilili, da so spremenili svoje stališče in se načeloma zavzeli

za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Takrat so se namreč klerikalci poganjali za spravo z liberalci in takrat so jim slovenski liberalci diktirali kot pogoj, da morajo glasovati za predlog, da daruje dežela kranjska za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani pol milijona kron.

Slovenski liberalci si štejemo med največje zasluge, da smo izkoristili ugodni trenutek in pozabivši na vse strankarske interese in strankarske koristi, ki bi jih bili takrat mogli zavarovati in dosegli, stavili pogoj, da se dovoli za vseučilišče pol milijona kron. S tem je bil storjen prvi dejanski korak k uresničenju naše narodne zahteve. Drugi korak je storila mestna občina Ljubljanska s tem, da je dovolila za vseučilišče 100 000 kron.

S to temeljno glavnico je odstranjen že ne popolnoma pa vsaj tako znatno vladni izgovor, da država nima sredstev za izpolnitve naše želje. Treba je bilo le še pridobiti vladu, da se odloči za ustanovitev vseučilišča.

Izlepa se to ni dalo dosegli, to pričajo dosedanji poskusi. Danes zavzema vlada sicer prijaznejše stališče napram slovenski zahtevi; to kaže odgovor, ki ga je dal ministrski predsednik baron Gautsch deputaciji ljubljanskega obč. sveta, in to kaže tudi odgovor ministra Hartla na zadnji tozadenvi govor poslanca Plantana, ali s prijaznimi izjavami nam ni nič pomagano.

Ko se je nedavno tega zopet enkrat vnela javna razprava o slovenskem vseučilišču, tedaj so klerikalci sprožili misel, dobro, resnično in hvalevredno misel, da se mora med ustanovitvijo italijanskega vseučilišča v Roveretu in med ustanovitvijo slovenskega vseučilišča v Ljubljani ustvariti junktum, sicer se zopet odloži naša zahtevo kdo ve za koliko časa.

Pustila ga je na cedilu. Rekla mu je zadnjič, da se najraje pod cedrami sprehaja. To si je Ali-beg zapomnil. In ko se je dan nagnil, ko je sonce tonilo za Balkanom, čakal je Fatme pri cedrah. Bilo je to nevarno: evnuhi so stražili vrt; smrt — taka ali taka — mu je bila gočova, ako bi ga zasačili. Pa imel je srečo: nihče ga ni zasačil, a tudi smelo, pravo turško smolo je imel. Čul je Fatme glas, a nje ni videl pod cedrami. »Glas je, a kje je drugo, jezik se je Ali-beg, ki ni dobro videj, sam glas ne sedi na klopi, kje je Fatme?« Zopet čuje njen glas in — o Mohamed in vsi preroki — ta glas je prihajal izpod palm. Tam je sedela Fatme in poleg nje znana klepetulja s častnim pridrom: »carigrajska radovednost.« Ali je škripal, klel — Alah mu odpusti — a bilo, kar bilo: on jo je čakal pod cedrami, a ona je sedela pod palmami, če tudi mu je rekla, da hodi pod cedre. Pa naj bi bilo, da je šla pod palme, a zakaj je vzela seboj »carigrajska radovednost.« Mar ni vedela, da se ta kllop tudi za hip ne bo ganil izpod palm, aki Ali pri-

Mi smo takratni nastop klerikalne stranke pozdravili z rodoljubnim veseljem in brez ovinkov smo izjavili, da bomo šeli klerikalcem v največjo zaslugo, če izpolnijo to svojo obljubo in da bo izpolnitve te obljube našugodnejše vplivala na strankarske razmere.

Z veliko radovednostjo in opravičeno napetostjo smo čakali trentka, ko pride vladna predloga za stran italijanske pravne fakultete v Roveretu na dnevni red. To se je zgodilo, prvo branje te predloge je absolviранo in sedaj je čas, da pogledamo, kako so klerikalci držali svojo obljubo glede junktima, kako je bilo sploh nihovo postopanje in kaj nam je pričakovati od njih. Ogledati si moramo to z ozirom na infamno, res obešenjsko notico, ki jo je o Plantanovem govoru priobčilo glasilo kranjskih brezdomovincev.

»Slovenec« pravi: »Kakor znano, so poslanci v »Slovenski zvezki« postavili med italijansko in med slovensko univerzo junktum, to se pravi: Zahtevali so, da se mora o obek hkrati razpravljati, da, če se dovoli ena, se mora dovoliti druga.«

To je čisto navadna laž blagoslovijev »Slovenčev« redaktorjev. Istina je namreč, da so klerikalci o tem samo pisarili, ali vradi in parlamentu niso tega nikdar naznani. Klerikalci bodo junktum še takrat postavili, kadar bodo oficialno naznani, da ne pripuste razpravljanja o italijanski pravni fakulteti, če se obenem ne razpravlja o slovenski fakulteti in kadar bodo dejansko tako postopali.

Prva razprava o italijanski fakulteti se je že izvršila, ali razen kratke in brezpomembne Plojeve izjavice ni bilo iz klerikalnih vrst slišati nobenega glasu. Klerikalci niso branili, da se je vršila raz-

prava in niso na noben način dokazali, da zahtevajo, naj se hkrati razpravijo o slovenski in italijanski univerzi. Kar piše »Slovenec« o junktimu, je predzrno sleparstvo, nesramno varanje javnega mnenja.

Prvo branje predloge o italijanski fakulteti je že izvršeno in je predloga odkazana odsek, medtem ko o predlogi o pravni fakulteti v Ljubljani še duha nisluha ni. Kdo ve, kdaj se odloči vlada za to predlogo; če se odloči, kdo ve, kdaj jo spravi pred drž. zbor; če jo predloži, kdo ve, kdaj pride na dnevni red, kdo ve, kdaj pride na razpravo; če pride na razpravo, kdo ve, kdaj pride iz odseka. — Če bodo klerikalci delali tako, kakor sedaj, bo italijanska pravna fakulteta že deset let stala in vladne predloge o slovenski fakulteti še ne bo.

Vojna na Daljnem Vzoku.

Vesti o ruskih brodovju.

»Daily Mail« poroča iz Hongkonga, da je neki francoski poštni parnik videl 13. maja več vojnih ladij pri rtu Padaran in zalivu Hongkoe, ki so križarile semterja. 15. maja ste parnik srečali pri otokih Paracels, 260 milj severno od zaliva Hongkoe, dve torpedovki.

Neki potnik, ki se je vozil na krovu angleškega parnika »Poonak« in katerega »Daily Mail« označuje za popolnoma zanesljivega človeka, piše listu: »Mi smo srečali ruski brodovje v indokinjskih vodah začetkom aprila.

Križarka »Almaz« je plula z veliko hitrostjo, približno 18 morskih milij na uro. Mi smo bili zelo presečeni, ker so vsa dosedanja poročila se strinjala v tem, da so ladje na podvodnih delih vse obristle, da valedi tega ne morejo več dosegli velike hitrosti.

je srečeno privesljal pod cedrami in pod palmami. Ali-beg je bil opravičeno jezen in divji; njemu kaj takega, njemu, ki je bil beg in effendi! Škandal! — Ko je v jutru vstal, mu je bila glava težka; bil je čemer ipi nič mu ni bilo prav: solnce mu je preveč sijalo, dan mu je bil premašo svet, Bospor ni bil dovolj moker — in Fatme je bila izdajica — ženska, katero treba v vrečo zasiti in v Dardanele pogrezniti. Ali je imel dva mačka: moraličnega, da se je osmešil in fizičnega, ker je — Alah in Mohamed odpustila — vino pil.

(Dalej prih.)

LISTEK.

Palme ali cedre?

Humoreska.

Po turških virih spisal Lajos.

I

Ali-beg je bil divji. V to je bil opravičen, kakor je vsak pravoven moslem opravičen, če ga biser njegovih oči, sreča njegovega srca — sploh, če ga ona pri sestanku na cedilu pusti. In tega greha je bila kriva Fatme, njegova skrivna ljubezen, Fatme, kateri — v njegovih očeh — na širokem svetu ni bilo enake; ta Fatme ga je pustila na cedilu. In to njega, ki jo je občaval, molil, njega, ki si je izkal najbjubnejših in najmileyjših prizorov v naravi, da njo označi. A vse mu je bilo nič, najti ni mogel izrazov, da bi povedal, kako jo ljubi, kako ji je vdan, kako jo občuje, da, mol, če tudi mu je kot vernemu moslimu prepovedano občevati in moliti človeška ali živalska telesa. — »Alah in Mohamed je njegov pretek.« — veli koran, pa Ali-beg se

je — Mohamed zamaši si ušesa in zatisni oči — za koran malo brigal. — Veroval je v sladko in kislo, v dobro in slab; prvo je ljubil, drugo čtil; po tem ai je uravnal življenje; ostali koran je bila njegova Fatme. — Čestokrat je dejal: »Kaj meni koran, Fatme mi pove, kaj je prave; njena duša je velika, kakor morje, njene misli viscke kakor Balkan in njena pravičnost sega do Alahovih pet.« — Tako je misil o Fatmi, in neizmerno je bil srečen, da je ljubila. Nititi s samim sultanom ne bi menjal, če tudi ima toliko lepih žen, kakor leto dni. En pogled iz Fatminih oči mu je bil več vreden nego ves sultanov harem, — in če ga je Fatme za roko prijela, menil je da so ga priklenili na električno žico. — Ali naj vam, verniki, še več povem? Ali naj navedem vse grehe? — Kaj stoji v koranu? Kaj veleva? Kaj je ženska? In ta Ali-beg je molil in častil svojo Fatme, kakor časti prav moslem le kamen v Meki na grobu Mohameda preroka. — A Ali-beg je rekel: »Kamen je kamen. Fatme ima oči, čiste ko jasno nebo in dušo lepo nego vse kalifi in preroki.«

Pustila ga je na cedilu. Rekla mu je zadnjič, da se najraje pod cedrami sprehaja. To si je Ali-beg zapomnil. In ko se je dan nagnil, ko je sonce tonilo za Balkanom, čakal je Fatme pri cedrah. Bilo je to nevarno: evnuhi so stražili vrt; smrt — taka ali taka — mu je bila gočova, ako bi ga zasačili. Pa imel je srečo: nihče ga ni zasačil, a tudi smelo, pravo turško smolo je imel. Čul je Fatme glas, a nje ni videl pod cedrami. »Glas je, a kje je drugo, jezik se je Ali-beg, ki ni dobro videj, sam glas ne sedi na klopi, kje je Fatme?« Zopet čuje njen glas in — o Mohamed in vsi preroki — ta glas je prihajal izpod palm. Tam je sedela Fatme in poleg nje znana klepetulja s častnim pridrom: »carigrajska radovednost.« Ali je škripal, klel — Alah mu odpuсти — a bilo, kar bilo: on jo je čakal pod cedrami, a ona je sedela pod palmami, če tudi mu je rekla, da hodi pod cedre. Pa naj bi bilo, da je šla pod palme, a zakaj je vzela seboj »carigrajska radovednost.« Mar ni vedela, da se ta kllop tudi za hip ne bo ganil izpod palm, aki Ali pri-

Koristka.

Povest.

(Dalej.)

Olga se je v nekaterih dneh v vsej naglici pripravila za svoj novi poklic. Drugi kapelnik, Lercher, je imel nalogo, da jo nauči zboro iz operete »Fatinitza«. Lercher je bil mlad in zal dečko in se je takoj zaljubil v Olgo. Poučeval jo je z velikim veseljem in ker je bil veslega

Podvodni deli ruskih ladij so bili izredno čisti. Razen tega se je brodovje dirigiralo z veliko spremstvo in ni dvoma, da bo pod enako spremnim vodstvom doseglo velikih uspehov.

Cetrti rusko brodovje.

Petrogradska brzjavna agentura poroča:

Po poročilih kronskega listov je načelnik baltiškega brodovja, admiral Birilev, povelenjnik vseh ladij, ki spadajo k četrtemu brodovju, ukazal, da naj imajo na vsak način svoje ladje priznane, da 14. rožnika t. l. odplovijo na Daljni Vztoč.

Zopet japonski parnik ponešrečil.

Reuterjev urad poroča iz Tokija: V Inkov namenjeni japonski parnik »Hujetsomaru« je pri Miatavskih otokih v bližini Port Arturja zadel ob plavajočo mino in se 14. t. m. potopil pri Eliotskih otokih.

Obložen je bil s provijantom za mandžursko armado. Domneva se, da se je s parnikom potopila tudi vsa posadka. To je v kratkem času že tretji japonski parnik, ki je v bližini Port Arturja zadel ob plavajočo mino in se potopil.

Vprašanje o kršenju neutralnosti.

Na tretji japonski protest o kršenju neutralnosti s strani Francije je francoska vlada odgovorila, da je admiral Jonquieres 13. in 14. t. m. križaril v anamskih vodah z namenom, da bi ruske vojne ladje prisiliti, da bi odplove, ako bi naleteli načinje. On je preiskal vse zalive na anamskem obrežju, a ni našel nikjer, niti v zalivu Joranedy, ki bi bil edino rabljiv pristan, nobene ruske vojne ladje.

Iz Saigona pa se javlja: Admiral Jonquieres se je na krovu križarke »Guichen« vrnil semkaj. Roždestvenski je kazal popolno zanikanje za preporno vprašanje, tudi se nekrši neutralnost. On dela tako, kakor da bi bil popolnoma neodvisen, in izjavlja, da bo vedno postopljalo, kakor se mu bude zelo prav.

Na brodovju vlada železna disciplina.

Poročevalca lista »Haloi«, ki je zašel v Port Dayot, so Rusi ujeli in zaprli, kasneje pa, ga prav prijazno sprejeli in pogostili, ko jim je dal razna pojasnila. Častniki zatrjujejo, da že od meseca februarja niso stopili na suho; pričakujejo v kratkem času odločilne bitke.

Združeno brodovje se pripravlja, da odplove v Vladivostok. Pod povzetkom admirala Roždestvenskega se nahaja 60 vojnih ladij.

Iz Koreje.

Kakor se poroča iz Londona, se je pričelo v severni Koreji izredno

živahnogibanje. Ruski voji so prodri proti jugu do Kjongsonga, 4000 Rusov je prekoračilo reko Tumen; ruski voji pa se tudi nahajajo v Kilju. Vladivostotske torpedovke patrolirajo ob korejskem obrežju. Rusi so svoje voje v zalivu Posjet silno ojačali vsled prodiranja japonskih predstrel proti severu. Vendar pa še začasno vladva povsod mir.

Ali bodo Japonci blokirali Vladivostok?

Poročevalca »Novega Vremena« v Vladivostoku je z ozirom na vesti, da bodo Japonci pustili rusko brodovje v Vladivostok, ne da bi je napadli, mnenje, da tega ne storite, maverč da bodo na vsak način skušali, preje navaliti na Roždestvenskega in ga primorati k bitki.

Da bi Japonci pustili Roždestvenskega v Vladivostok, bilo bi mogoče misliti samo v tem slučaju, ako bi se bilo nadejati, da bi vsled tega nastala v tej trdnjavi za Japonce enako ugodna situacija, kakor v Port Arturu. Temu pa ni tako, v prvi vrsti z bog tega ne, ker ni mogoča blokada Vladivostoka.

Blokada vladivostotske trdnjave v tem času pa ni mogoče iz teh razlogov: 1.) Japonci nimajo v bližini Vladivostoka nobene operacijske baze; 2.) bombardiranje trdnjave, pristanišča in mesta z morja ni mogoče; 3.) v tem času je v bližini Vladivostoka nepredvoda magla, da se ne vidi niti 100 korakov; 4.) na morju razsajajo silni viharji; 5.) v luki se nahaja več podvodnih čolnov in 6.) Japonci ne morejo v bližini Vladivostoka izkrcati nobene armade.

Poročevalci sklepa iz teh razlogov, da bo Roždestvenskemu vsekakor treba započeti z Japonci bitko, predno se mu bude posrečilo dojeti v Vladivostok.

Po njegovem zatrdilu je križarka »Bogatir«, o kateri se je že odkratkovo poročalo, da je še vedno nesposobna za boj, že zdavnata popolnoma popravljena in je že opetovanjo odplula na rekognosciranje.

Deželni zbori.

Dunaj, 17. maja. Cesar je imenoval mesto Strobacha župana dr. Luegerja za namestnika nižjeavstrijskega deželnega maršala.

Praga, 17. maja. Z velikim zanimanjem pričakujejo vse pol. krogi nočnega skupnega posvetovanja vseh nemških deželnih poslancev. Vsesemci so zelo bojeviti ter imajo pripravljenih neštivilno interpelacij, v katerih zahtevajo nemogoče politične sanjarije.

Praga, 17. maja. Člani nemškega obstrukturjskega odbora so imeli danes popoldne sejo, da so se posvetovali o obstrukturjskem programu, ki so jim ga izdelali nemški državní poslanci iz Češke. Ni skoraj upanja, da bi se doseglo sporazumljene za-

nekaterih dneh je tudi vedela, da imajo vse igralke svoja ljubljana razmerja z različnimi ljubljanskimi lahkoživeci in čudila se je brezstidnosti, s katero so govorili o svojem početju. Ali kadar jo je obšlo spoznanje, kam da je zašla, kadar jo je začela prevzemati želja, da bi pobegnila iz te družbe, vselej je premagala samo sebe. Ni se sprljajnila s početjem in življenjem novih tovarišic, ali videla je, da žive te njene tovarišice prijetno, razkošno, brezskrbno in veselo in da se nihče ne spodnika ob njih lahkomiselnosti. Primerjala je z življenjem teh tovarišic svoje lastno do sedanje življenje in svojo bedo in kar hipoma so utihnili vse pomisliki.

Tega pa ni čutila, da jo je nova družba vsak dan bolj demoralizala. Zdela se ji je, da se je družba le navadila, v resnici pa je družba podrla zadnje njene moralne pomislike in ji zastrupila dušo in srce.

Končno je prišel dan prvega nastopa. Olga je trepetala strahu in bi bila tik pred predstavo najraje pobegnila. Pri skušnjah se ji je zdelo, da bo prav lahko nastopila in igrala ali ko je pri luknjici v zavesi pogledala na občinstvo, ko je videla v gledališču vso Ljubljano, glavo pri glavi, teda jo je spreletel tak strah, da se je tresla ka-

mirno zborovanje deželnega zbora. Jutrišnja seja bo vsekakor prav kratka, za petek pa niti ni napovedana seja, temuč bo konferenca načelnikov pod predsedstvom deželnega maršala.

Praga, 17. maja. Upanje za redno delovanje deželnega zbora se je zadnji trenutek izboljšalo. K nemški agrarni stranki, ki je odločno za rešitev nujnih gospodarskih predlog, so namreč pristopili še sledeči trije poslanci: Kutschler, Kletzenbauer in dr. Schreiner, tako da steje sedaj stranka 16 članov.

Praga, 17. maja. Socialni demokrati in češki narodni socialisti so imeli velike shode v prilog splošni volilni pravici za deželni zbor. — Realisti in češki naprednjaki so se združili v češko napredno stranko.

Krisa na Ogrskem.

Budimpešta, 17. maja. Za peticijami in imunitetnimi zadavami pride v državnem zboru takoj na vrsto avtonomni carinski tarif, ki ga je izdelal posl. Kossuth, da ne bo Ogrska z ozirom na predstoječe trgovinske pogodbe nepripravljena.

Budimpešta, 17. maja. Vsa politična javnost napeto pričakuje, kake uspehe bo imel baron Burian s svojim poizvedovanjem in posredovanjem. Danes je bil na Dunaju v avdijenci pri cesarju, da je dobil informacij, potem pa se je naravnost pripeljal v Budimpešto. Baron Burian ima nalog, da natanko pozove o se danjih željah koalicije glede armade in carinstva. Krone želi vedeti, kako misli večina o teh vprašanjih. Naram opoziciji bo zastopal Burian na zore krone, ki stoji glede vojaških zahtev neprimakljivo na znanem stanju. Pa tudi za carinsko ločitev baje krone ni pristop. — Takoj jutri začne baron Burian pogajanja z opozicijo. Opozicijski listi izjavljajo, da se madjarsko poveljevanje v armadi mora brezpostreno dovoliti. Ako bi krone v to ne privolila, stavila bo opozicija še dalekosežnejše zahteve. Sploh so v opoziciji vsi uverjeni, da je Burianova misija brezuspešna.

Budimpešta, 17. maja. Z Dunajem se potruje, da imajo na merodajnem mestu res namen, poveriti baronu Banffyu sestavo ministarstva. Banffy se baje hvali, da se mu posreči sestaviti novo stranko iz sedanja večine in liberalne stranke. Najbrže mu je znano, da govore v opoziciji slabo o njem, ker se je na Dunaju posvetoval z baronom Burianom. Splošno mu prorokujejo, da nastopi zoper njega vse opozicija, ko postane ministarski predsednik.

Dogodki v Macedoniji.

Rim, 17. maja. Kakor poroča list »Messenger« sta Rumuna, ki so ju Turki v Janini prijeli in zadržali, pretendent na albanski prestol knez Ghika in njegov tajnik. Knez je povedal nekemu poročevalcu, da v

kor bilka in se kesala, da je poskusila srečo pri gledališču.

Ravnatelj je stal blizu nje in ji prijazno prigoval, naj se nikar ne boji. Zatrjeval ji je, da je samo prvi nastop težak, da pa se strah hitro poleže in pomiril jo je toliko, da je ostala na odru.

Ko se je zavesa dvignila, se je Olga zopet ustrašila in izpočetka kar ni mogla ustodpreti. Kakor okamenela je stala med koristkami in plaho so begali njeni pogledi po dvorani. Peti ni mogla, dasi je znala vse zvore prav dobro. Na galeriji je spoznala mater in sestro, Kobeta in krojača ter liričnega pesnika, ali pogledala je takoj proč, ker se ji je zdelo, da se ji smejejo. Ozrla se je po ložah in po parteru in se nekoliko pomirila, videč, da se nihče ne ozira nanjo, da gleda vse samo prvo pevko.

Proti koncu prvega dejanja je začela tudi peti, najprej tih, kakor bi se bala, da jo kdo sliši, potem pa vedno močneje dokler ni kakor druge koristke pelna s polnim glasom. V poznejših nastopih se že ni več tresla in pogumno pelja, tako da ji je ravnatelj prišel čestitati.

»Prav dobro gre, gospodična Olga,« ji je reklo in jo pogladil po licu, »prav

Albaniji vpliv Avstro-Ogrske čimdalje bolj gineva, zato pa obračajo Albanci svoje simpatije Italiji, kateri popolnoma zaupajo.

Nemiri na Rusku.

Petrograd, 17. maja. Poljedelski minister Jermolov odstopi; svoje mesto zapusti tudi namestnik Pobjedonosceva, senator Sabler, ker se je povodom razglasa carjevega tolerančnega potenta s Pobjedonoscem skregal.

Petrograd, 17. maja. V Permi je bil spopad med četrstotinimi in policiji. Mnogo oseb je bilo ubitih.

Nemčija in Francija.

Berlin, 17. maja. V pariškem »Figaru« je pričobil pruski general Lippe Članek, v katerem priporoča, naj bi Nemčija vrnila Franciji Lotaringijo, zato pa bi se naj Francija priklopila k nemški carinski vzajemnosti. V Berlinu je članek napravil hudo kri in general je bil uradno pozvan, da je svoje nazore preklical.

Gospodarska kriza na Španskem.

Rim, 17. maja. Madridski listi prinašajo obupna poročila o gospodarski krizi ter slike položaj za celo resen. Polja je suša tako čezala, da jih kmetje sploh ne marajo več obdelovati. V raznih krajih so uprizorili brezposelniki in lačni delavci vlike demonstracije in izgrede. Ministrski svet se je že opetovan posvetoval o krizi in o sredstvih za odprimoč, toda kaj pomaga posvetovanje, ker ni denarja drugje kakor le v duhovniških blagajnah.

Nemčija v Maroku.

Pariz, 17. maja. Naravnost smemo je že, kako se nemški cesar puli za prijateljstvo z marokanskim sultonom. Sedaj mu je poslal z grofom Tattenbachom in posebno deputacijo najvišji pruski red, neki križ z verižico v brillantih. Tudi se napoveduje že nekaj časa oficialno posebna mednarodna konferenca, da uredi maroške zadeve. Sveda si le Nemčija želi tako konference, dočim Anglia, Amerika, Španija in Italija nočejo ničesar slišati o kakih spremembah, ker je francoska vrhovna vlada v najboljšem redu.

Vstaja v nemški Afriki.

Berlin, 17. maja. Najnevarnejši vodja Hererojev je neki Cornelius, ki je zadal nemški vojski že mnogo velikih izgub. Dne 8. t. m. je naskočil njegov 300 mož brojevi oddelek stotnik Rappard z močnim oddelkom nemških vojakov. Stotnik je bil v boju hudo ranjen ter je izgubil 12 konjenikov. Drugi dan je stotnik Baumgartner sicer Cornelija pregnal, a ubil mu je le tri može. Večjo srečo imajo Nemci z ujetniki in s plenitvijo živine. Nemci imajo vsega skupaj vjetih 5804 osebe, toda med temi je nad 3000 žensk in otrok.

Kongres slovanskih časnikarjev v Voloskem Opatiji.

O organizaciji slovanskih časnikarjev in književnikov je na prvem shodu kongresa v nedeljo poročal Fran Govekar. Njegovo poročilo glasi: Slavni zbor! Mili bratje kolegi!

Na kongresu slovanskih novinarjev v staroslovenskem kraljevskem Plazu, ki najde pred dvema letoma sprejet ne le vratovsko ljubezni, nego tudi s kraljevsko gostoljubnostjo, sem imel prvi nalog, poročati o organizaciji slovanskih časnikarjev in književnikov. Mogočem sem takrat poročati pač le o uspehih napora svojega kolega, gosp. urednika Andreja Gabrščka, ki je bil dotlej dosegel toliko, da smo imeli slovenski časnikarjev in književnikov sestanek, na katerem se je sklenilo ustanoviti nujno potrebljeno društvo slovenskih časnikarjev in književnikov ter se je hkrat takoj izvolil odsek, ki je imel nalogo sestaviti pravila novemu društvu, da potem seveda nemudoma pristopi v zvezdu slovanskih novinarjev. Izvoljeni odsek, ki sem mu načeloval jaz, je ta pravila sestavil po vzoru pravil društva čeških novinarjev v Pragi ter se je obenem seveda oziral tudi na speciale razmere na Slovenskem. Hoteli smo, da predstavimo novo društvo slovenskim kolegom in kolegicam že na kongresu slovanskih novinarjev v Zakopanem, ker pa se je ta kongres odpovedal, saj je naša vnema nekoliko ohladila ter smo vložili svoja pravila v potrebu deželnih vlad kranjskih čeških spočetkom tekočega leta. Zdi se mi, da je bilo odlaganje naših stvari le na korist, kajti medtem so se bile marsikater osebne razmere in razmerje med slovenskimi časnikarji uravnale in poravnale, tako da se je udeležilo ustanovega občnega zabora prav lepo število slovenskih časnikarjev in književnikov. In kar je bilo najlepše na tem zborovanju, je bila sloga ter popolno soglasjanje, da je skrajni čas, da si ustanovimo stanovsko organizacijo eminentno praktičnega pomena brez ozira na stranke ali politične frakcije, ki jim pripadamo. Na tem ustanovnem občnem zboru pa so stavili nekateri tovarništvo nekaj koristnih izpreminjevalnih predlogov, ki so se sprejeli v pravila ter je dobilo na ta način društvo svojo končno uredbo. Ta definitivna pravila so se predložila vladu v potrebu in dne 8. marca si je društvo izvolilo svoj odbor v čigar imenu danes poročam.

Slovenci smo v Avstro-Ogrski slovenski narod, ki si je ustanovil stanovsko organizacijo časnikarjev in književnikov. Ker smo najmanjši slovenski narod, z najmanjšim številom časnikarjev in književnikov, bi končno ne bilo čudno, če bi bili tudi poslednji, toda z ozirom na naše materialne razmere bi morali biti v organizaciji prvi. Nikjer namreč niso časnikarji in književniki na toli slabem stališču, kakor na Slovenskem, ker se zanje ne meni živa duša. Pri nas imamo žurnalističnih in političnih in književnih listov, ki ne služijo niti toliko, kakor delavci po tovarnah ali postreški na oglih ulic. Naši »najsjajnejši« plačani uredniki največji politični dnevnikov, za katere morajo delati vsak dan, bodisi ne delja ali praznik, vsaj po 8 ur nepresto, imajo ne morejo niti v svojih najpoznejših službenih letih povzpeli se v svoji plači do IX. državnega plačila.

Dalje v prilogi.

njeni materi se je Jaklič smilil

nega razreda! Definitivne redaktorske službe Slovenci sploh ne poznajo in o penziji žurnalisti ali celo o penziji žurnalistov vodo pa pri nas dandanes že govora ni! Na milost in nemilost izredni raznim upravnim svetom, v katerih sede može brez strokovne izobraženosti, ali špekulativnim založnikom, ki smatrajo svojega uslužbenca za stroj, ki teče tudi brez zadostnega olja, so živeli doslej slovenski časnikarji komaj iz rok v usta; na svojo starost in one-moglost, na dolgotrajno boleznen ali celo na svojo smrt pa se niti misliti niso upali. Preobremenjeni so z delom, tako da pač hitro izerjavajo svoje duševne in telesne sile, služijo komaj za vsakdanji kruh svoje rodbine, ki je pač v slučaju nesreče prepuščena brez pomoči največji bedi. Za vodo in sirote bivšega urednika ali časnikarja se ne meni pri nas nihče, ne skrbti noben poseben fond, nego so ubožni navezani na javno ljudomilost. In naši književniki! — Književniškega stana v pravem pomenu besede sploh nimamo, kajti samo s peresom preživljati se, to ni možno pri nas niti geniju, ki bi bil drugi Goethe ali Shakespeare! Naš narod konsumira še premalo knjig, da bi mogli založniki vsaj primereno honorirati pesne, pisatelje ali dramatike. Pri nas se plačujejo debeli pesniški zborniki prvih, najuglednejših poetov z enkratnim honorarjem 400 K., za izven roman ali za celo zbirko novel dobi slovenski literat enkrat za vselej 300 do 600 K., za tri do petdejansko dramo 180—240 K., seveda enkrat za vselej in našel se je celo založnik drame, ki je s takim honorarjem kupil tudi vse uprizoritvene pravice, t. j. vse tantijeme za dotedno dramo, pa naj bi se igrala v kateremkoli jeziku! Ako se plačujejo pri nas tako nizko izvirna dela, potem si lahko mislite, kako se šele prevodi plačujejo!

Baš v soboto sem prejel pismo, ki razmere med slovenskimi književniki in razmere na našem knjižnem trgu uprav tragično ilustrira. Naj Vam ga prav na kratko sporočim! V štajerski Ribnici živi ponizej slovenski književnik, ki govorji in piše slovenski, češki, ruski, poljski, srbsko-hrvatski in nemški. Od leta 1884. nadalje je prevel ta mož na slovenski jezik sledče poljske romane: „Z ognjem in mečem“, „Quo vadis“, „Križarji“, „Mali vitez“, „Rodina Polaneških“ in „Potop“, dalje je prevel celo vrsto Sienkiewiczovih, Prusovih in Konopnickikh novel in povesti, ogromno število ruskih novel in povesti, ruski roman Tolstega, „Rodbinska srča“, dalje nebroj čeških povesti in dram, slike H. Vajnskega, novele in črtice iz srbskega itd., itd., tako da znaša število vseh njegovih prevodov iz najrazličnejših slovanskih literatur nad 500 tiskanih pol. A mož je še poleg tega kolosalnega dela prevajalca spisal še dva izvirna romana, več izvirnih povestic in novelet, podlistkov, člankov, referatov ter neštevilno notic za najrazličnejše naše politične in beletristične liste. Pisan je mnogo za poljske liste, za „Galicinu“, za „Slov. Poloblady“, „Przegląd Polski“, za „Bibliotekę Warszawską“, za „Przegląd Po-wszchny“, „Szkoła“, za ruska „Izvestija“, za „Slavjansko Obozrenje“, za „Pravdo“, „Vestnik Vospitanija“, „Lud“ itd. — Pisal je v češkem, ruskem jeziku, tako da obsegata vse njegovo delo gotovo nad 600 tiskanih pol. V 20 letih napisati 600 tiskanih pol, poleg tega pa še po odvetniških pisarnah pisarji, obdelovati svoje njivice, odgajati devetero otrok, — gospoda moja, tak o delo zmora pač le — žurnalista! — No, tudi ta mož presilnega dela ni zmogel. Sredi minolega leta je nesrečno zblaznil ter je bil odpeljan v blaznico Feldhof pri Gradcu, kjer je ostal do konca marca t. l., kjer pa je bila tudi že njegova najstarejša hči, ki je od prevelikega napora ob bolni materi in bolnem očetu tudi zblaznila. Uničen in na berški palici je torej danes vse rodbina Podravškega, ki je delal 20 let, „kakor črna živina“ za slovensko književnost, ki pa si je komaj prislužil slanega kropa in ki se je končno dopisateljeval do Feldhoferja in do berštra!

Z drugimi sličnimi anekdotami trpinskega iz življenja slovenskega časnikarja in književnika vas ne bom mučil! Honorarji! — pravčati berški honorari! — se izplačujejo beletristom komaj zadnjih 15 let, prej pa so morali literatje pisati vse »za domovino« — zaston! A tudi še dandanes imamo uredništva in založnice, ki so ogorčena nad moderno realnostjo poetov in novelistov ter znanstvenikov, ki so bili brezidejni, da zahtevajo za svoje delo plačilo! Še danes se mora slovenski literat uprav boriti in z advokati gróziti, da dobi svoje tantijeme! Spričo takih razmer, ki slovenskemu časnikarju in književniku ne nudijo niti sene eksistence, ki so zamorile že mnogo talentov ter so povzročile našemu narodu že nepopisno mnogo škode, je bilo torej res skrajno nujno, da smo si ustavili svoje društvo slovenskih časnikarjev in književnikov. Društvo ima glasom § 2. pravil sledeni namen:

a) Književnike in časnikarje združevati in podpirati ter pospeševati slovensko književnost in časnikarstvo.

b) Štititi koristi in varovati ugled književniškega in časnikarskega stanu ter preskrbljevati članom službe in zasluga.

c) Podpirati prave člane, njihove vodo in sirote ter si v ta namen ustavoviti podporni in pokojninski zaklad.

Društveni odbornik, urednik g. Miroslav Malovrh je po vzoru čeških, nemških in francoskih penzijskih statutov sestavil takoj prav skrbno in praktično statut pokojninskega in podpornega zaklada za slovenske književnike in časnikarje ter to štatuš tudi društveni občni zbor sprejet in odobril. Odbor je že v svojih dosedanjih sejah sklenil nekaj prav nujnih sklepov, ki bodo, ko se izvrši, nedvomno na korist in čast našega stana.

Ia vesel sem, da morem že danes, dasi imamo svoje društvo šele par mesecov, konstatirati, da vlada le med slovenskimi časnikarji in književniki, nego tudi med zavednim občinstvom za naše društvo najži vzhodno zanimanje ter da dobivamo od mnogih strani dejanske izraze simpatije. Društvo šteje danes 4 ustanovnike, ki so plačali po 200 K., okoli 120 podpornikov in 45 pravih članov; trdno se nadajamo, da bomo šteli, ako nas bodo — kakor doslej — podpirali slovenski časopisi, do zaključka prvega upravnega leta vsej 400 društvenih članov.

Ni ga sloja in ni ga stana, ki bi ne imel koristi od časnikarjev ali srčnega in duševnega užitka od književnikov. Mi, časnikarji in književniki, smo izobrazili materinski jezik do današnjih lepot, mi smo Slovensem ustvarili literaturo, mi smo glasniki domače umetnosti, mi smo storili največ za narodno probubo, za kulturno povzgo nižjih vrst ljudstva in mi smo, ki stojimo vedno v prednjih četah na delu boja za politične, gospodarske in posvetne pravice; naš stan deluje, trpi in se žrtvuje nesobično za interes celokupnega naroda in za korist in čast vsakega vrednega našega rojaka! Zato pa naš stan zasluži vsestransko upoštevanja in naše društvo splošne podpore! Čast naroda je naša čast in naš ugled bo narodu ugled! Mi časnikarji smo bojna falanga, ki stoji s puško ob nogi in z mečem v dlanu v narodni službi noč in dan. Ta falanga pa bo hodila z navdušenjem in z največjim samopoštovanjem v sovražni ogenj le tedaj, če bo mirna zaradi usode svoje rodbine in ako je dovoljno poskrbljeno za njene maroderje, ako je zagotovljen borilcem zadosten in primeren projektor! Z lačnimi, žejnimi, zbegnimi in užaljenimi borilci naj ne hodi noben narod na boj. Naše društvo, ki bo zastopalo z vso energijo stavkovske interese svojih članov iz katerekoli političnega tabora ter za lažjo bodočnost naših potomcev, bo torej na korist vsemu narodu.

Korist in čast slovenskega naroda pa je korist in čast vsega slovanska. Slovenski časnikarji in književniki se vedno prav živjo zavedamo, da smo s svojim narodom vred le malo vejica na mogočni slovanski lipi, da je naš napor, naš boj in naš uspeh v interesu vseslovanstva! Želimo torej, da se tudi naši slovenski kolegi živo zanimajo za nas in za naše delo, da seznanjajo svoje čitalce z boji, zmagami in porazi Slovencev z vso simpatijo, ki jo more gojiti brat do brata, kajti v slogi je moč in zmaga!

Slavni zbor blagovoli vzeti to moje poročilo na znanje!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. maja.

— **Schulvereinska 25letica** se je praznovala prav tisto med zidovi ljubljanske kazne in vsa poročila o tej slavnosti so tako previdno sestavljenia, kakor da je bila cela prizračna prav nedolžnega značaja. Ali temu ni tako. Nemci imajo sicer hvale vredno navado, da skrbno zamolče vsak škandalček in da se potegnejo celo za kako zasačeno vedeževalko, dočim je pri nas navada, da se vse razbobia in poveličuje — ali vzdici temu se nam je posrečilo, izvedeti nekaj detajlov. Večinoma so ti detajli taki, da ne bodo nikogar zanimali, pač pa [moramo] eno stvar zabeležiti. Na slavnosti je govoril neki Zangger iz Celja. Govoril je seveda v vsemenskem smislu, govoril tako predrizo, na tak način in tako tendenco, da je vojaška godba že dobila naročilo zapustiti kazino. Kako

se je sploh dovolilo v vojaški godbi sodelovati pri ti pangermanski slavnosti, nam je toliko manj umljivo, ker za slovenske slavnosti, če imajo količaj nenavadnega značaja, ni nikdar dobiti te godbe. Torej godba je dobila že naročilo, zapustiti kazino, a prošnje nekaterih gospodov so pomagale, da je bil ukaz preklican in da so tudi navzočni oficirji ostali. Ta dogodek nam kaže, kakšne misli in tendence so se izražale na tej slavnosti.

— **Kongres slovenskih časnikarjev v Voloski.** Gospod župan Hribar je dobil danes po pošti brzojavko, ki je dosegala v Opatijo prekasno, v kateri se župan mesta Plzen, dr. Petak, zahvaljuje na pozdravu, ki so mu ga poslali slovenski časnikarji s kongresa.

— **„Slovenec“ in slovenski časnikarji.** V pondeljek je »Slovenec« v poročilu o kongresu slovenskih časnikarjev prav pobalinsko napadel »Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev«, dolžeč je, da ni nobenemu slovenskemu listu, razen »Slovenskemu Narodu«, poslalo obvestila o uri prihoda slovenskih časnikarjev, samo pa tudi ni storilo ničesar, da bi se slovenski časnikarje na njihovi dolgi poti mimo slovenskega središča dostenjno pozdravilo. Z ozirom na ta zloben in skozi in skozi neutemeljen napad konstatujemo, da ni »Osrednja zveza slovenskih novinarjev« niti z besedico omenila v svojih pismih na »Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev«, s katerim vlakom da pridejo slovenski časnikarji v Ljubljano in da vsled tega tudi društvo ni moglo nobenega slovenskega lista, tudi »Slov. Naroda«, obvestiti o uri njihovega prihoda. Z ozirom ra to, da je državna železnica dovolila prosto vozilo, se je domnevalo, da pridejo časnikarji v Ljubljano z gorenjskim vlakom. Za to je bil tudi na kolodvoru odpylanec »Društva slovenskih književnikov in časnikarjev«, da bi došle pozdravili, toda z vlakom je prišel samo g. Ekar, urednik »Mira« iz Celovca. — Kar se tiče drugih insinuacij, naglašamo samo to: Dokler pošiljajo »Slovenec« poročevalci svojaporočila z domačih tal s tiskanim naslovom „An die Redaktion des „Slovenec“ — Laibach“, naj bo »Slovenec« lepo tiko in naj se nikar ne osmeli koga drugega dolžiti na rodne mláčnosti! S podatki smo na uslužu!

— **Odhodnica rodbini dr. Kušarja.** V velikem salonu kolo-dvorske restavracije se je sinoči vršila odhodnica, ki so jo ožji prijatelji preredili v Kranj odhajajočemu odvetniku g. dr. Josipu Kušarju in njegovemu občislani rodovini. Udeležba je pokazala, koliko simpatij ima gosp. dr. Kušar med Sokoli, pri »Planinskem društvu«, pri »Glasbeni Matici« in tudi med svojimi tovariši ter sploh med slovenskim izobraženstvom. Zlasti pa so pokazale prsrečne, iskreno pri-jateljstvo in osebno spoštovanje razdevojoče napitnice, ki so bile izrečene ta večer. V imenu ožjih prijateljev je napil dr. Kušarju in njegovemu soprogi gosp. dr. Triller, v imenu občinskega sveta župan g. Hribar, v imenu »Sokola« njega podstarosta g. dr. Ravnhar, v imenu »Planinskega društva« g. dr. Tominšek, v imenu »Glasbene Matice« pa gospod profesor Štritoš. Deželnosodni svetnik g. Wenger je napil slavljenec kot juristu, ki uživa zaradi svojega odkritega, skozinskojeklenega značaja. Ali temu ni tako. Nemci imajo sicer hvale vredno navado, da skrbno zamolče vsak škandalček in da se potegnejo celo za kako zasačeno vedeževalko, dočim je pri nas navada, da se vse razbobia in poveličuje — ali vzdici temu se nam je posrečilo, izvedeti nekaj detajlov. Večinoma so ti detajli taki, da ne bodo nikogar zanimali, pač pa [moramo] eno stvar zabeležiti. Na slavnosti je govoril neki Zangger iz Celja. Govoril je seveda v vsemenskem smislu, govoril tako predrizo, na tak način in tako tendenco, da je vojaška godba že dobila naročilo zapustiti kazino. Kako

so ga z ubranim petjem narodnih pesmi že posebe povzdignili.

Katoliški terorizem.

— Soči piše njen prijatelj z Vipavskega: »Nisem misil, dokler nisem skušal sam, da je v katoliških cerkvah toliko terorizma. Kot kristjan sem šel k velikonočni spovedi v Sv. Kriz k očetom kapucinom. Ko sem povedal, kar se mi je zdelo potrebno, popraša me spovednik, ali čitam liberalne časopise. Jaz povprašam, kakšne da si on misli, na kar mi reče: »Slovenski Narod.« Vprašal sem ga na to, je li »Slovenski Narod« preklican, da se ga ne sme čitatati. Rekel je, da je pohušljiv in prepovedan za čitanje od ljubljanskega škofa in da mi ne da odveze, da sem liberalec ter me ne pusti k obhajilu!«

— **Imenovan** je suplent gosp. Ivan Blagajec provizoričnim šolskim vodjem in učiteljem v Hrvaškem Brodu.

Prešernov spomenik.

Pozivu gospoda profesorja Josipa Stritarja za prispevke za Prešernov spomenik so se odzvali nadalje: Gosp. Makso Zinnauer, oskrbnik v Ščiki, 20 K.; gosp. Ana Juvarčičeva, posestnica in vetrigradka v Ščiki, 20 K.; g. dr. Ivan Tavčar, državni in deželni poslanec, odvetnik itd. v Ljubljani, 50 K.; g. dr. Fran Novak, odvetniški koncipijent v Ljubljani, 5 K.; g. dr. Karel Triller, odvetnik v Ljubljani, 20 K.; g. dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani, 20 K.; g. dr. Fran Vok, c. kr. notar v Ljubljani, 10 K.; g. dr. Josip Oblak, c. kr. avokant v Ljubljani, 4 K.; g. dr. Alojzij Kokalj, odvetnik v Ljubljani, 10 K.; g. dr. Karel Schmidinger, c. kr. notar v Ljubljani, 20 K.; g. Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Ljubljani, 10 K.; g. Ivan Zubukovič, odvetniški koncipijent v Ljubljani, 10 K.; gosp. dr. Ivan Milan Hribar, odvetnik v Ljubljani, 20 K.; g. Neimenovan v Ljubljani, 20 K.; g. Ivan Mejač, trgovec v Ljubljani, 10 K.; gosp. Ivan Gričar, trgovec v Ljubljani, 10 K. — Živelj zavedni darovalci in naj bi našli mnogo posnemalcev!

— **Clania slovenske opere,** gospa Skalova in gosp. Orželski, gostuje sedaj v češki operni družbi brnske opere, ki je v poslednjem času priredila vrsto opernih predstav na mestnem gledališču v Požunu. Vsi tamošnji listi so polni hvale o njunem umetniškem nastopu in je osobito g. Orželski kot Lenski v Čajkovskega operi »Onegin« dosegel neobičajen uspeh. Nabito polno gledališče mu je pripravilo burne ovajice in mu je bil vročen velikanski lovkor venec z napisom: »Sempre avanti!« — G. Jan Ouředník, prvi bariton naše opere, je pa sodeloval kot gost pri tridnevnem Dvořákovem festivalu v Plznu, pri katerem so nastopili prvi češki umetniki ter je z izvanrednim uspehom pel baritonско partijo v Dvořákovi skladbi: »Svatobny košile«.

II. državna gimnazija v Ljubljani.

Z gradnjo novega poslopja

za II. državno gimnazijo v Ljubljani se utegne vendarle še letos pričeti. Kakor se nam poroča, so podrobni načrti za projektovano zgradbo izgotovljeni ter so se isti že predlagali v končno odobrenje. Dela se bodo najbrže tekmo prihodnjega meseca razpisala. Zadeva je postala tem nujnejša, ker v jeseni prihodnjega leta poteka pogodba z dr. Waldherjem glede najema njegove hiše v Beethovnovih ulicah in pride ta hiša menda v kratkem v drugo last. Sicer pa so prostori v tej hiši tako nadostatni, da je tudi zdravstvenega stališča želeti, da se gradnja novega gimnazialnega poslopja kolikor mogoče pospresti.

— **„Slovenský Přehled“** prinaša v najnovijem sešitku lepo študio o slovenskem pesnici Ivanu Trinku. Dodan je češki prevod različnih Trinkovih pesmi. Spisal je to študio, ki je okrašena s Trinkovo podobo, urednik »Slov. Přehled« Adolf Černý.

— **Miliaria.** Kakor smo že včeraj poročali, sta v Prapredah za miliario umrli dve ženski. Ena ženska je na novo obolela. Primerilo se je torej v tej vasi že šest slušajev in so vsega skupe umrle že štiri osebe.

— **Še enkrat šola v Ribnici.** Piše se nam: To je bilo vrvenja in nasprotovanja pri zborovanju o šolski zgradbi. Kai takega ni bilo školski zgradbi. Zborovanju je predsedoval g. dekan Dolinar, ne moremo pa trditi, da je g. Dolinar to zborovanje spretno vodil. Na nas naredilo je to zborovanje vtis, da gospod dekan ve, da zastopa napadno stališče, vendar

padel pet ljudi, devet psov in vse, kar mu je prišlo nasproti. Ukrnilo so se vse varnostne odredbe.

V deželno bolnico so pripeljali v torek posestnika Jožeta Jeraja iz Ponove vasi pri Grosupljiju. V Ponovi vasi so s pomočjo dinamita vrtali občinski vodnjak. Ko se enkrat dinamitni hotel razpočiti, je šel Jeraj v vodnjak gledati, kaj je temu vzrok. Ko je brskal okrog dinamita, se je isti razpolčil, ter odtrgal Jeraju prste ene roke in ga tudi na glavi težko poškodoval. Izbilo mu je tudi eno oko.

Strašna nesreča. Dne 13. majnika t. l. se je zgodila v Trbuščah pri Črnomlju grozna nesreča. Od jugozapada se privlečajo temni oblaki napovedujoči hudo uro. Ob $\frac{1}{2}$. uri popoldan vlijе se ploha s točo in treskanjem. DVakrat po presledku ene minute udari strela v vasi. Prvi pot ubije zvonečega cerkvenika in njegovo hči v cerkvenem stolpu, drugi pot pa udari skozi dimnik posestnika Petra Vranešiča in skozi vežo v poleg hiše stoječo hruško, kateri razcepi vejeve. K streči ni takuj nikogar ubila, am pak le omamila domačince. Kdaj pridejo ljudje do spoznanja, da ob hudi urri ne gre zvoniti! Nečejo spoznati, da so v smrtni nevarnosti, posebno še tam, kjer ni strelovoda. In ravno naša cerkev niti šola nimata strelovoda. Dogoda je tem žalostnejša, ker je bila dekle namenjena drugi dan odpotovati k svojemu ženiniu v Ameriko. Ta pretesljiva dogoda naj ljudi pouči, da zvonenja ne odvrne treska in toča in to, da je dajti na cerkveni stolp strelovod. Bog daj skoraj ljudem pamet!

Nezgoda na železnici. V Bačnem pri Celju, kjer križa velenska železnica cesto, so se pred včerajšnjim splašili v pivovarski voz vpreženi konji ter zdrjali po tiru. Tovorni vlak je zadel ob voz in ga zdobil. Voznik s konjem je postal nепоškodovan, dočim je težak, ki je sedel zadaj na vozu, nevarno poškodovan.

Uboj. Mariborsko porotno sodišče je obsodilo 26letnega posestnikovega sina Martina Repnika v Zeleno ječo, ker je zskial oženjenega Marks Acka.

Predor skozi Karavanki prevrtan. Včeraj dopoldne ob 9. uri so predri predor skozi Karavanke.

Nasilna Italijana. V nedeljo zvečer je pilo v Trstu v neki gostilni več gostov, med temi tudi domobranec Vincencij Gregorič in brata Jožef in Anton Gravisi. Laha sta začela domobranca pikati, vsled česar je nastal naposled hud preprič, katerega je pa gostilničar pomiril. Ko so vsi gostje čez kake pol ure zapustili gostilno, je zgrabil Jožef Gravisi Gregoriča za prsi, brat njegov ga je pa s steklenico z močjo udaril čez usta. Ko sta videla Italijana, da se je Gregorič opotekel, sta zbežala. Gregoriča so pozneje našli vsega krvavega na tleh. Črepino ima prebiti in možgani so se mu pretresli, pa tudi sedem zob ima izbitih. Napadala so zaprli.

Sava društvo svobodnih selskih akademikov na Dunaju, je izvolilo na občnem zboru, dne 12. t. r. za predsednika gospoda Ivana Svetlinu.

Slepjarji na delu. Zopet je prišlo v Ljubljano nekaj onih znansih sleparških pisem iz Španse, v katerih se pripoveduje, da ima neki bogataš, ki je pa sedaj zaprt, 1800000 frankov v kovčugu, ki je začetljiv na nekem kolodvoru. Slepjar zahteva, da mora adresat osebno priti z denarjem, da reši zastavljene stvari in želi brzjavnega obvestila na naslov Marijan Alvaresa. Lista de correos San Sebastián. To je seveda navadno sleparstvo, a ker se je že nekaj ljudi dalo opehariti, svarimo občinstvo pred temi španskimi pismi.

Poneverjenje pri vojaštvu. Računska podčastnika pri tukajšnjem domobranskem polku Rensak in Straus sta v ponedeljek pobegnila. Oba sta bila že starejša podčastnika. Čuje se, da sta poneverila okrog 300 K.

Dva "prijetljiva" klopi, ki sta jih v torek ponodi preobračala po "Zvezdi" in eno pracej poškodovala, je tam službujoči stražnik za skoli izpustil, ko sta se legitimovala.

Dezerterja Karla Čusna, ki se je na južnem kolodvoru odstranil in odnesel nekaj eraričnega denarja, so danes dopoldne oddali tukajšnjemu vojaškemu oblastvu.

Klativiteza Pavla Ignerja, ki se je po Ljubljani predstavljal kot doktor, je tukajšnje sodišče izročilo doželnemu sodišču v Inomestu.

Delavsko gibanje. Včeraj ss je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 5 Slovencev. 30 zidarjev je šlo v Kočevje, 25 Hrvatov je šlo v Hrušico, 13 v Podbrdo, 15 pa v Bregenc. 7 Macedoncev in 10 Hrvatov e prišlo iz Hrušice nazaj.

Izgubljene in najdene reči. Služkinja Angela Ahčinova je izgubila srebrno verižico, vredno 4 K. — Orgljar gosp Stefan Novosel je izgubil črno denarnico, v kateri je imel 18 K denarja. — Na južnem kolodvoru je bila izgubljena, oziroma najdena otroška čepica, bel ženski slamin na obesek iz duble-zlata.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. maja 1905. Število novorojenčev 15 (= 20.73 %), mrtvorojenčev 1, umrlih 23 (= 30.86 %); med njimi so umrli za jetiko 4, za vnetjem soplilnih organov 2, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznicami 14. Med njimi je bilo tujev 8 (= 34.77 %), iz zavodov 11 (= 47.8 %). Za infekcionsimi boleznicami so zboleli, in sicer za ošpicami 4, za škarlatico 2, za vratico 1, za ušenom 1 oseba.

Slovenci v Ameriki. Električna žica je ubila v Waukeganu Fr. Brenčiča v njegovem stanovanju. Brenčič je bil doma z Vrhniko. — Nevarno je ranil v Evelethu Fran Lenič Petru Kočevarja. Lenič je pobegnil najbrž v staro domovino. — S prvega nadstropja sta padla v Clevelandu Slovenca Fran Črček in Fran Štrekelj, ker sta se pri nizkem odprtjem oknu za šalo metalna. Štrekelj si je razbil lobanje, pa tudi Črček je ranjen.

Najnovejše novice. — Papežev tajni komornik svinjar. V Rimu je bil v noči 16. t. m. artovan papežev tajni komornik Mac-Nutt, rodom Irc, ki ima mnogobrojna odlikovanja raznih držav. Komornik je na ulici svinjaril z nekim dečkom. V Vatikanu so zelo razburjeni, in klerikalno časopisje si prizadeva, grdo afro prikriti.

— Španskega kralja Alfonza je imenoval angleški kral povodom včerajšnjega rojstnega dne za generala angleške armade.

— Kralj Oskar prevzame baje 1. junija t. l. zopet vladanje Švedije in Norvegije.

— Zopet rodbinska drama. Na Dunaju je jetični mehanik K. Katz ustrelil svoje 3 in $\frac{1}{2}$ leto stari hčeri, nato pa še sebe. Ženi je pisal, da je storil tako zato, ker bi otroka gotovo bila tudi jetična.

— Poneverjenje. Knjigovodja založne v Planiji pri Kolunu je pobegnil. Dosedaj je revizija izkazala 50.000 K primanjkljaja.

— Se eden svinjar. Blizu Darmstadtja so zaprli tajnega svetnika profesora dr. K. Cheliusa zaradi nenavnih zločinov. Aretovani je v učenjaških krogih sloveča oseba, oženjen in oče odraštih otrok.

— Nemški cesar preklicuje. Cesar Viljem je osebno odpadal ruskemu cesru brzjavku, v kateri zagotavlja, da ni govoril ponizevalno o ruskem vojaštvu, temu so časopisi njegove besede popačili.

Samostanski svinjak v Pallangi (Italija), kjer so imeli jezuitti (marianisti) vzgojevališče, so pred meseci zaprli, ker so pobožni vzgojitelji počenjali »fridolinstvo« nad šolskimi otroci. Ravnatljivi pater Burg je pobegnil in inozemstvo ter se skriva v kakem samostanu. Sedaj pa menihi svoj svinjak zopet odpro ter že iščejo otrok za žrte svoje celibatarske potnosti.

Zaljubljeni menihi. Iz Budimpešte sta že pred tedni zbežala iz onotnega franciškanskega samostana dva meniha v spremstvu žensk. Gvardijan pater Aristides je beg tajil in javnosti prikral, sedaj pa je pobegnil tudi on, obenem pa je izginila neka žena iz ugledne rodbine.

Trdna volja. V Njughavu v Ameriki imajo večerno šolo za odrasle analfabete. V pretečenem tečaju je obiskovalo šolo 250 oseb, a najboljše spričevalo je dobila 93letna zamorka Žan Evance. Ta starka je bila nekdaj sužnja. Dolgo je gojila gorečo željo, da bi se naučila brati in pisati ter se potem dalej izobraziti, toda razne neprilike in težko delo so preprečile izpolnitve njene želje, ki se ji je še sedaj pred koncem življenja uresničila.

Moralna reforma pri sodišču. Avstrijsko pravosodno ministrstvo je zaukašalo vsem sodiščem, da smejo pri javni obravnnavi o prejšnjem življenju priče le toliko razpravljati, kolikor je neobhodno potreben, glede življenja obtoženca pa tudi le toliko, kolikor zahteva dotedni kazenski slučaj. S tem zginejo takozvani neizbrisni znaki, ki so dosedaj spremljali vsako kaznovanje. Podobna reforma je v drugih državah že davno izbrisna.

V Južni Dakoti v Ameriki je silno pomanjkanje žensk. Mnogo žol so morali zapreti, ker so se učitelje pomožile. Solske oblasti so sicer sklenile, da bodo zahtevali od učiteljev kontrakt, s katerim se zavežejo, da se dve leti ne omože,

in da se ne bodo moškim nastavljale. A vse to nič ne pomaga. Može radi plačujejo denarne kazni, samo da žene dobe.

Številka 13. Pri nas je še vedno mnogo ljudi, ki pripisujo številki 13 neko neugodno usodo. Ameriški takih predstodkov ne pozna. Ameriška zvezna država obsegata 13 držav; grb ima 13 zvezd; državno geslo »per pluribus unum« ima 13 črk; ameriški orel ima v krempljih vejico s 13 listi, na prsi ima grb 13 polj, vsako polje je razdeljeno v 13 peres. Narodno zastavo pozdravljajo v Ameriki s 13 streli. Mornarica je imela prvotno 13 brodovij v spomin, da je Paul Jones prišel v Ameriko s 13 leti ter neizmerno obogatel.

Kralji brez kraljestva in brez krone. V 19. in 20. stoletju se je našlo več kraljev brez krone, nego v kakem drugem veku. V Mletčiji živi don Karlos, pregnani španski kralj. — V Busiju prabiva princ Viktor Bonaparte, edini opravičeni naslednik cesarja Napoleona III., njegov mlajši brat pa služi v ruski vojski. — Vdova Napoleona III., cesarica Evgenija, kateri se je kot vladarici divila Evropo, živi polnoma osamljena na južnem Angleškem. — Druga ekskaljica Natalija srbska stanuje v Parizu. — Prezentant nadvojvoda orleanski, vnuk poslednjega francoskega kralja Ludovika Filipa, živi na Angleškem, a ker je oženjen z avstrijsko princezinjo, tudi v Avstriji. — Havajska kraljica Liliokalani prebiva v Vašingtonu, madagaskarska kraljica pa živi kot državni francoski porok v Alžiru.

Alkohol v kruhu. Zeč malo ljudi ve, da se nahaja v našem kruhu alkohol, kateri nastane kot stranski produkt pri vzhajjanju testa, ker daje kruhu neobhodno potrebno luknjičavost. Množica alkohola je zelo majhna. Dr. Hefelmann, kemik hranil v Draždanih, je lahko dobil iz 14 kilogramov rženega kruha nekaj manj kot pol grama alkohola, vsled česar pride ravno 0.036 gr alkohola na en kg rženega kruha. Dober kruhoddec, ki sne 1 funt kruha na dan, bi torej zaužil še ne dve stotinki grama alkohola. Nenavadno iz peči vzeti, še ne načeti kruh ima sedva več alkohola. Največji odstotek alkohola v takem kruhu, ki pa za uživanje ne pride v poštev, je znašal 0.4. Kdor bi hotel ravno tako množico alkohola zaužiti, kolikor ga je v enem litru piva, bi moral pojesti 20 funtov svežega, ravnonakar pečenega kruha. Kolike kruha bi pa moral snesti, da bi se uresničile slovenske besede: kruha pisan, naj si vsak sam izračuna.

Abstinenci. Neki Američan je obiskal svojega strica, ki je bil več dni od njega oddaljen. Bila je nedelja in bogato kosilo je težilo mizo, toda mesto navadnega vina so pili samo čisto vodo. Gost je napravil opazko o tem, toda takoj so mu povedali, da so abstinenti in da se vzdrže vsake opejne pijače. Po kosilu je šel gospodar spati, sinovi in hčere so se pa poizgubili vsak po svojih potih. Gospodinja je odšla v kuhinjo in ko je videla, da ni domačih nikogar v bližini, je poklicala gosta k sebi, vzela iz skritega kota omarinega steklenico črešnjevca ter mu natočila, rekoč: »Pij, moj stari je tako strog abstinent, da mu ne smem nič pokazati, toda človek ima večkrat kako majhno bolezen, da se nekaj pozdravi.« Deset minut pozneje je šel gospodar napoljn s pivnimi steklenicami, natočil penečega piva in dejal: »Pij, čeprav smo abstinenti, toda pivo si vzdržimo, le starci ne sme nič vedeti o tem.« Nekoliko pozneje je šel gost mimo hleva. Tam so ga poklicali sinovi farmerjevi v teman kot, potegnili steklenico iz slame z besedami: »Striček, pij, pravi burbonec je, toda starima dvema ne praviti, ker sta strašna abstinenti.«

Za kaj se vse podeljujejo odlikovanja? Neki angleški časopis je zbral neke izvanzavodne zasluge nekaterih, ki so zanje dobili odlikovanja. Tako n. pr. v Parizu odlikujejo s kolajno najmarljivejšega mestnega — pomenita. — V Strassburgu je dobil kolajno neki Maks Heufler, ker je v dveh urah pojedel 10 funtov srečiva. V Neapolju je redar Guersima dobil odlikovanje vsled tega, ker je šel za nekim strašnim banditom sam v gore, ga tam našel in ubil. — V Madrasu v Indiji so odlikovali ektega farkirja s kolajno v obliki kače, ker ga je do dvajset strupenih kač pičilo, pa mu ni stup nič škodoval. — Neki angleški ogljar Erik Yardsley je dobil srebrno kolajno zato, ker je peljal voz poln oglja 1000 angleških milj daleč in ga prepeljal drav nazaj. Počival je samo, kadar je jedel.

Kako v pariških listih anonsirajo. Kakor znano, pogrešajo francoski listi popolnoma inzertne strani. Celo največji časopisi izdejo največ na šestih straneh, izmed katerih pa je kvečjemu pol

strani javnih razglasov. Vsa druga označila so skrite reklame med besedilom dnevnega poročanja na prvih straneh, da jih bralec smatra za članke in poročila ter šele na koncu pozna, »od kod piha veter.« In ti člančiči so zelo spremno sestavljeni ter merijo na to, da bralec čim pozneje spozna reklamičen namen. Poštebno spremno reklamno poročilo 200 vrst je prinesel nedavno »Figaro«. Poročilo je imelo naslov: »Zakon o odgovitvi kazni in podnaslove: »Lep zaled.« — »Dobri sodniki. — »Odgovite kazni materi, da vrgnete otroka. — »Pomiloščenca. — In potem se začne žalostna povest o dobrì ženi, ki je več skrbila za svojega otroka kradla. Sledila so običajna vprašanja in protivprašanja pred sodiščem, iz katerih se je izkazalo, da je žena ukradla 100 frankov, da bi poklicala k svojemu bolnemu otroku slovečega zdravnika. Poprej pa še pripoveduje mati dolgo zgodbo svojega življenja. Mož je bil krovec ter je padel s strehe in se ubil; od tedaj je žena sebe in otroka bedno prezivilala. Končno je zdrknila pred sodniki na kolenu ter prosila odpuščanja. Državni pravnik pa se ni dal omehati, češ, da je tativna le tativna in tako je bila vdova obsojena vkljub sijajnemu zagovoru v 6 mesečno ječo. Toda predsednik je pristavil: »Justicia je stroga, toda nečloveška. Preden nastopite kazneni, predam vam 14 dni prostost, da morete pri lekarnari N. kupiti steklenico »Prodermosac«, v 14 dneh bo vaš otrok brezvomno s tem ozdravel, in potem bom prosil za vaše pomilovanje, ker niste vedeli, da morete otroka za samih 10 frankov ozdraviti.«

Književnost.

Popotnik ima v 5. štev. naslednjo vsebino: 1. Avguštin Požegar: Vplivi dušnih pretegov pri domačih v javni odgoji. 2. V. Palko: Rž. Učna slika za višjo stopnjo. 3. Fr. Koobek in M. J. Nerat: Iz I. mednar. kong. za šol. higijeno v Norimberku leta 1904. 4. Ivan Šega: Pedagoški utrinki CVIII. 5. Književno poročilo: (Novosti). 6. Razgled: Pedagoški pakerki 155 — Kronika.

Slovenski Trgovski Vestnik ima v štev. 5. naslednjo vsebino: 1. Avstrija in Ogrska kot samostojni carinski ozemlji. 2. O konkurenči. 3. Nedanja organizacija trgovcev in obrtnikov. 4. Kako je na praviti izjava za odmero občne pridobivnosti? 5. Raznoterosti. 6. Društvene vesti. 7. Oglas.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 18. maja. V tukajšnjih političnih krogih se sodi glede misije ministra Buriana, da ima čisto specijalna pooblaščila. Kar je Burian pooblaščen ponuditi madjarski opoziciji, to je na jasno krajnejše, kar hoče krona sploh do voliti. Če Burian ničesar ne opravi, se imenuje nemudoma uradniško

Dne 17. maja: Leo Soklič, davčnega oficijala sin, 13 mes. Turjaški trg 1, Rhahtis. — Ivana Šraj, delavčeva žena, 80 let, Sv. Petra cesta 60, ostatečlost.

V deželni bolnici:

Dne 11. maja: Ivan Knific, železniški uslužbenec, 33 let, Contusio. — Ivan Sedlar, delavec, 41 let, pljučnica.

Dne 13. maja: Jožef Dremelj, premogar' 38 let, Struma maligna.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurz dun. borze 17. maja 1905.

Naložbeni papirji.

majevska renta 100⁵⁰ 100⁷⁰

abrelna renta 100³⁵ 100⁵⁵

avstr.-kronska renta 100⁵⁰ 100⁷⁰

zlatna renta 119⁶⁰ 119⁸⁰

ograka kronska 98¹⁵ 98³⁵

zlatna 118²⁵ 118⁴⁵

posojilo dežele Kranjske . . . . . 99⁵⁰ 101[—]

posojilo mesta Špiš 100⁵⁰ 101⁵⁰

Zadar . . . . . 100[—] 100[—]

bos.-herc. žel. pos. 1902 . . . . . 101⁵⁰ 102⁵⁰

češka dež. banka k. o. 100¹⁵ 100⁴⁵

ž. o. 100¹⁵ 100⁷⁰

zst. pisma gal. d. hip. b. 101²⁰ 102²⁰

pešt. kom. k. o. z. . . . . 100[—] 100[—]

10% pr. 107⁷⁰ 108⁶⁵

zast. pisma Innerst. hr. ogrske cen. 100⁵⁰ 101⁵⁰

dež. hr. " 100⁵⁰ 101¹⁰

z. pis. ogr. hip. ban. obli. ogr. lokalnih žel. leznice d. dr. . . . . 100[—] 101[—]

obl. češke ind. banke 100⁷⁵ 101⁷⁵

prior. Trst-Poreč lok. žel. . . . . 99⁵⁰ 100[—]

prior. dol. žel. 322²⁵ 324²⁵

juž. žel. kup. 100⁹⁵ 101⁹⁵

avst. pos. za žel. p. o. . . . . 100[—] 100[—]

češke. . . . . 100[—] 100[—]

češke od 1. 1880¹ 193⁴⁰ 195⁴⁰

z. 1884 . . . . . 295[—] 297[—]

češke . . . . . 171[—] 173[—]

zem. kred. I. emisija . . . . . 307[—] 315[—]

ogr. hip. banke . . . . . 806[—] 315²⁰

srbske à fra. 100[—] . . . . . 277[—] 283⁵⁰

turške . . . . . 108⁵⁰ 114[—]

basilejske . . . . . 143[—] 144[—]

Basilejske 26⁷⁵ 28⁷⁵

Kreditus . . . . . 484[—] 494[—]

Inomorske . . . . . 78[—] 82⁵⁰

Krakovske . . . . . 89[—] 97[—]

Ljubljanske . . . . . 66[—] 72³⁰

avst. rud. križa 57⁴⁰ 59⁴⁰

Ogr. 37³⁵ 39³⁵

Budilovce . . . . . 66[—] 69[—]

Saleburške . . . . . 74[—] 83⁷⁰

Dunajsko kom. . . . . 841[—] 851[—]

Dežnice. . . . . 100[—] 100[—]

Južne želieznic 90⁵⁰ 91⁵⁰

Državne želieznic 670²⁵ 671²⁵

Avtro-ogrške bančne deželne . . . . . 1647[—] 1657[—]

Avtro. kreditne banke . . . . . 668[—] 669[—]

Ogrške 784⁵⁰ 785⁵⁰

Zivnostenske . . . . . 240³⁰ 247[—]

Premogok v Mostu (Brück). . . . . 656[—] 664[—]

Alpinške montane 539²⁵ 540²⁵

Praške žel. indr. dr. . . . . 2710[—] 2730[—]

Rima-Murányi 662⁷⁵ 663⁷⁵

Trbovški prem. družbe . . . . . 274[—] 280[—]

Avtro. orožne tov. družbe . . . . . 616[—] 621[—]

Češke sladkorne družbe . . . . . 169⁵⁰ 170[—]

valute. . . . . 100[—] 100[—]

11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 18. maja 1905.

Termin.

Pšenica za maj . . . . . 100 kg. K 17⁸⁸

Pšenica . . . . . 100 kg. K 16⁴⁶

riz . . . . . 100 kg. K 13³⁶

Koruzna . . . . . 100 kg. K 15³⁴

Oves . . . . . 100 kg. K 14⁶⁶

z. oktober . . . . . 100 kg. K 11¹⁸

z. maj . . . . . 100 kg. K 11⁵⁴

Efektiv.

5-10 vin. ceneje.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 3062 Srednji kračni tlak 7360 mm

C. kr. sekin. 11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]

11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]

11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]

11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]

11:34 11:38

20 franki 19¹⁰ 19¹³

20 marke 23⁴⁸ 23⁵⁴

Sovereigns 22⁹⁸ 24⁰⁶

Marke 117²⁷ 117⁴⁷

laški bankovel. 95³⁵ 95⁵⁵

Rublji . . . . . 253²⁵ 254[—]

4⁸⁴ 5[—]</p

Milan Paternoster
Marija Paternoster rojena Russ

1608 — porčena. —

Veliki Siegharts na Njego-Austrijskem, dne 18. maja 1905.
 Mesto vsakega posebnega oznanila.

Vodni zdravilni zavod
kopališče Kamnik na Kranjskem

Postaja c. kr. drž. železnic.

1839—5

Vse vodno zdravljenje, solinčne, električne kopeli in kopeli z ogljikovo kislino, zdravljenje s suhim vročim zrakom, masaža in zdravilna gimnastika, dietno zdravljenje. Prospekti zastonj. **Sedanja od 20. maja do septembra.** Zdravniški vodja dr. R. Wackenreiter.

CERES Najboljše za Vaše zdravje!
 JABOLČNI SOK

1923—9

Neglede na dragocene izdelovanje te izvrstne iz čistega sekha svetih Jabolk obstoječe namizne pijače, prodajam isto zaradi splošnega razširjenja še cen eje.

Pristen samo z varstveno znamko: „Pijoč angeli“. Izdelovalnice za CERES, Viljem Schicht, Ringelshain 1, B.

Ustanovljeno 1862

Najstarejša tvornica c. kr. dvorni peči in ognjišč mašinist

RUDOLF GEBURTH, Dunaj

VII. Kaiserstrasse 71, na voglu Burggasse. 1093—12

Specialni katalogi gratis in franko.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako uporabo.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Lepa birmska darila!

Največjo in najbogatejšo zalogo najnovejše in tudi secesijske oblike ima in priporoča slav. p. n. občinstvu po najnižjih cenah in z garancijo

Fran Čuden
 urar in trgovec 486 19
 Prešernove ulice.
 Filialka: Mestni trg.
 Novi ceniki tudi po pošti brezplačno.

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdo boči dobiti zares jamčeno pristno, perlu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Ustje (Ceško)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

1032—83

Zahtevajte pri nakupu

Juri Schicht

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

1032—83

Dobiva se povsod!

Ustje (Ceško)

Lastnina in tisk „Národné tiskárne“.

1032—83

Na tukajšnji c. kr. umetnoobrtni strokovni šoli se bode vršili v času

od 29. maja do 10. junija poseben tečaj za takozvana Švicarska žurna dela.

Kurz je brezplačen in v prvi vrsti namenjen absolventinjam zavoda, a pristopen je tudi drugim deklincam in damam, ki so nekoliko izvezbane v vezenju.

Obiskovalcam se nudi prilika, po dovršenem kurzu dobiti stalen zaslužek pri večji tvrdki v Ljubljani.

Oglasila sprejema podpisano ravnateljstvo vsak dan od 8. do 10. ure zjutraj.

C. kr. ravnateljstvo umetnoobrtne strokovne šole.

V Ljubljani, dne 16. maja 1905.

1032—1

Traberjev veliki muzej

Latermanov drevored.

■ V nedeljo, dne 21. maja ■

zadnji dan.

Jutri, v petek, zadnji dan za dame.

■ Vstopnina 20 tira. ■

1032—1

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu vladno naznanjam, da smo sklenili zaradi ne-

delskega počinka da bomo imeli sledeče praznike mesnice zaprte,

in sicer:

velikonočno nedeljo, binkoštvo ne-

deljo, na dan sv. Rešnjega Telesa

in na Božič.

Cenjene odjemalce prosimo, da se za te praznike prejšnji dan preskrbe z

mesom.

Ker so tudi druge prodajalne zaprte ob teh praznikih, se nadejamo, da

se bodo cenjene gospodinje na to ozirale.

Jesenice, dne 16. maja 1905.

S spoštovanjem

Marija Hrovat.

Ivan Wergles.

Andrej Herman.

Josip Zrimc.

1032—1

Tonhalle Filharmoniškega društva.

■ V petek, 18. maja 1905

nastop plesalke v sanjah

■ Madeleine

■ Psihološka uganka za znanost in za lajike.

Gdčna. ADELA MORAW

subreta

■ LES ALEX

francoski duet

■ in vsi drugi umetniki

■ Začetek ob 8. uri.

Cena prostorom: Cercle K 5—, I. prostor K 4—,

II. prostor K 2·50, stojische K 1·50.

Predprodaja pri Oton Fischerju na Kongresnem trgu.

1032—1

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdo boči dobiti zares jamčeno pristno, perlu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime

„SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

1032—83

Dobiva se povsod!

■ Ustje (Ceško)

■ Lastnina in tisk „Národné tiskárne“.

1032—1